

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/21857 GK 29

7/29970

Sayı :30824082-610/13727297
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

06 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**KARS MİLLETVEKİLİ
SAYIN İNAN AKGÜN ALP'İN
TBMM 7/29369 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/29369 Gk 183

SORULAR

Kars; doğasıyla, su kaynaklarıyla, iklimsel konumuyla Türkiye'nin en özel coğrafyalarından biridir. Ancak yıllardır uygulanan yanlış politikalar, yatırım eksikliği ve denetimsizlik nedeniyle çevresel açıdan alarm veren bir tabloyla karşı karşıyadır.

Kars Çayı'na evsel ve endüstriyel atıklar hiçbir arıtmadan geçirilmeden dökülmekte, ilçe merkezlerinden geçen dereler kanalizasyonla kirletilmekte, kent genelinde ne bir atıksu arıtma tesisi ne de katı atık bertaraf tesisi bulunmaktadır. Kars Barajı ve diğer su yapılarının çevresel etkileri yeterince izlenmemekte, baraj çevresinde yaşayan köylerin büyük bölümü hâlâ temiz içme suyuna erişememektedir.

Hayvansal atıklar derelere bırakılmakta, hafriyatlar doğaya dökülmekte, sulak alanlar kurutulmakta, meralar yapılaşmaya açılmakta, kış aylarında ise kömür kullanımıyla hava kirliliği en üst seviyelere ulaşmaktadır. Bu sorunlar yalnızca çevre krizi değil, kamu sağlığı, sosyal adalet ve yaşam hakkı sorunudur.

Bu bağlamda:

1-Kars Çayı'na karışan evsel ve sanayi kaynaklı atıklarla ilgili Bakanlığınız tarafından bugüne kadar yapılmış herhangi bir izleme çalışması ya da denetim var mıdır? 24 Mayıs 2025 tarihinde Kars Çayına Petrokimya ürünü atık deşarj ederek kirliliğe neden olan kişi, kurum ya da yerel idarelere yönelik bir yaptırım uygulanmış mıdır?

2-Kars il merkezi ve ilçelerinde hâlâ faaliyette olan kaç kanalizasyon hattı doğrudan dere yataklarına akmaktadır? Bu sistemlerin arıtma tesisine bağlanması için bir yatırım programınız var mıdır? Devam eden arıtma tesisi İnşaat'ın gerçekleşme oranı nedir ve bu tesis ne zaman faaliyete geçecektir?

3-Kars ilinde çevresel etkisi kamuoyunda tartışma yaratan barajlar ve sulama yapılarının çevreye ve yerleşim yerlerine etkisi değerlendirilmiş midir? Özellikle Kars Barajı çevresindeki köylerde özellikle Susuz ilçemizin Çamçavuş Köyü'nde yaşanan temiz suya erişim sorunu için Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

4-Kars ilinde hâlen faaliyette olan bir katı atık bertaraf tesisi veya atıksu arıtma tesisi neden yoktur? Bu eksikliklerin giderilmesine ilişkin bir proje, bütçe veya takvim var mıdır?

5-Hayvancılığın yoğun olduğu Kars'ta hayvansal atıkların doğaya ve su kaynaklarına bırakılmasını engellemek için ne tür önleyici veya denetleyici uygulamalarınız bulunmaktadır?

6-Kars'ta hava kirliliğinin yoğunlaştığı dönemlerde bir iklim ve halk sağlığı politikası uygulanmakta mıdır? Doğalgaz kullanımı olmayan Arpaçay Akyaka Susuz ve Digor ilçelerimizde hava kirliliği ölçümleri yapılmakta mıdır, yapılmakta ise bu ölçümlerin sonuçları nedir?

7-Kars ilinde sulak alanların ve meraların korunmasına yönelik Bakanlığınız tarafından son beş yılda yürütülmüş bir koruma projesi ya da arazi planlaması çalışması var mıdır?

CEVAP

Bakanlığımız, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü e-denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2021 tarihinden günümüze kadar Kars ilinde 543 denetim yapılmış, 166 denetimde 6.990.972 TL idari para cezası uygulanmış, 25 tesisin faaliyeti durdurulmuştur. 24 Mayıs 2025 tarihinde Kars Çayına atık deşarj ederek kirliliğe neden olan işletmeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen denetim sonucunda 668.677 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11. Maddesi gereğince atıksu arıtma tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı ve işletilmesinden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiş olup Bakanlığımızca takibi yapılmaktadır.

Bakanlığımızca atıksu arıtma tesislerine ait proje onay işlemleri yürütülmekte olup Kars Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesis Projesi 05.01.2023 tarih ve E-53177711-755.01-5453232 sayılı yazı ile onaylanmıştır.

Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde atıkların toplanması taşınması ve bertarafı belediyelerin görev yetki ve sorumluluğundadır. Bu amaçla, Kars Merkez, Sarıkamış, Kağızman, Selim, Arpaçay, Susuz, Digor, Akyaka İlçe Belediyeleri, Koçköyü ve Dağpınar Belde Belediyeleri ile İl Özel İdaresinin katılımıyla **Kars İli Çevre Hizmetleri Birliği** kurulmuştur. Kars İli, Merkez İlçesi, Kümbetli Köyü sınırları içerisinde yer seçimi yapılmış 2018 yılında Bakanlığımız tarafından Kars Katı Atık II. Sınıf Düzenli Depolama Tesisine ilişkin proje onaylanmıştır. Ancak, tesis yerine ilişkin itirazlar nedeniyle Birlik Başkanlığı tarafından yer iptal edilmiştir. Birlik tarafından yeni yer seçimi çalışmaları başlatılmıştır. Bakanlığımızca bu süreçte teknik destek sağlanmaktadır.

Kars ilinde İstasyon mahallesi ve merkezde olmak üzere, Bakanlığımız Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlı iki adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır. Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibarıyla 383 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır.

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında illerimizde çalışmalar yapılmaktadır. Sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, illerimizde Taşra Teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmaktadır.

Temiz Hava Eylem planlarının uygulanması aşamasında özellikle yerel yönetimlere şehirlerin önceliklerine göre önemli görevler düşmektedir. Eylem planları Bakanlığımız tarafından geliştirilen Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir.

Bilgi teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerini doğrudan kullanan HEY Portalı ve NEFES yazılımı ile illerimizde hava kalitesi seviyelerinin korunmasına esas karar destek süreçleri için veri üretilmekte ve illerimizde hava kalitesinin korunması önlemlerinin yaygınlaştırılması için gerekli tavsiyeler yerel yönetimlere aktarılmaktadır.